

فعل مضارع صیغه (۶ ، ۱۲) جمع مؤنث مبني است و بقیه صیغه ها معرب اند چون معرب اند پس حرکت حرف آخر آنها در موقعیت های مختلف تغییر می کند .

إعراب فعل مضارع ۱ . مضارع مرفوع

۲ . مضارع منصوب

۳ . مضارع مجزوم

تقسیم بندی فعل مضارع :

أفعال دو گانه : (يذهب ، تذهب) این ۲ صیغه مبني اند و إعراب آنها محلی است .

أفعال چهارگانه : (يذهب ، تذهب ، أذهب ، نذهب)

أفعال پنجگانه : (يذهب ، يذهبون ، تذهب ، تذهبون ، تذهبن ، تذهبن)

۱ . مضارع مرفوع : فعل در حالت عادی (یعنی زمانی که حروف ناصبه و جازمه قبل از فعل نیاید) مرفوع است .

إعراب مضارع مرفوع : ۱ . اصلی (ـُ)

۲ . فرعی (ثبوت نون إعراب)

مثال : الله يعلم و أنتم لا تعلمون

مضارع مرفوع إعراب اصلی : / مضارع مرفوع إعراب فرعی ثبوت نون إعراب

المؤمنون يجاهدون في سبيل الله أنا أعبدُ ما لا تعبدون

مضارع مرفوع إعراب فرعی ثبوت نون إعراب / مضارع مرفوع إعراب اصلی : / مضارع مرفوع إعراب فرعی ثبوت نون إعراب

نکته (صیغه ۶ ، ۱۲ إعراب آنها محلی است و نون آنها نون فاعلی است نه نون إعراب)

۲ . مضارع منصوب : هر گاه حروف ناصبه قبل از فعل مضارع بیایند فعل منصوب است .

حروف ناصبه (أن : که ، لن : هرگز ، کی : تا ، تا اینکه ، لکی : تا ، تا اینکه ، لـ : برای اینکه ، حتی : تا اینکه)

إعراب مضارع منصوب : ۱ . اصلی (ـِ)

۲ . فرعی (حذف نون إعراب)

مثال : لن تنالوا البرَّ حتى تنفقوا مما تحبون

مضارع منصوب إعراب فرعی حذف نون إعراب / مضارع منصوب إعراب فرعی حذف نون إعراب

آن ، کی ، لکی ، ل ، حتی + فعل مضارع : مضارع التزامی ، مثال : حتی تنفقوا : تا اینکه اتفاق کنید

لن + فعل مضارع : مستقبل منفی ، مثال : لن تکذبوا : هرگز دروغ نخواهید گفت

۳ . مضارع مجزوم

إعراب مضارع مجزوم : ۱ . اصلی (-)

۲ . فرعی (حذف نون إعراب)

در ۳ حالت فعل مضارع مجزوم می شود .

۱ . هر گاه حروف جازم یک فعل (لم ، لما ، هنوز » ، لانهی ، ل امر « باید ») قبل از فعل بیاید .

مثال (لم و لما) إِنْ الله لم یسمح للإنسان ترک الدنيا بذریعة الآخرة ، لما یدخل الإیمان فی قلوبهم

مضارع مجزوم إعراب اصلی سکون مضارع مجزوم إعراب اصلی سکون

لا تقبل الا الحق

مثال (لا نهی) لا تقنطوا من رحمة الله

مضارع مجزوم إعراب فرعی حذف نون إعراب مضارع مجزوم إعراب اصلی سکون

فلیعمل عملاً صالحاً

مثال (ل امر « باید ») لیُنظروا إلى عملهم

مضارع مجزوم إعراب فرعی حذف نون إعراب مضارع مجزوم إعراب اصلی سکون

نکته (« ل امر » قبل از ۶ صیغه غائب و ۲ صیغه متکلم می آید .

۲ . هرگاه ادوات شرط (إن : اگر ، مَنْ : هرکس ، ما : هرآنچه ، أينما : هرکجا) قبل از فعل بیاید .

ادوات شرط ۲ فعل را مجزوم می کنند به فعل اول فعل شرط و به فعل دوم جواب شرط گفته می شود .

مثال : إن تقرضوا الله قرضاً حسناً یضاعفه لكم

فعل شرط مجزوم إعراب فرعی حذف نون إعراب / جواب شرط مجزوم إعراب اصلی سکون

ما تفعلوا یعلمه الله

فعل شرط مجزوم إعراب فرعی حذف نون إعراب / جواب شرط مجزوم إعراب اصلی سکون

مَنْ يَجْتَهِدْ يَنْجَحْ

فعل شرط مجزوم إعراب اصلی سکون / جواب شرط مجزوم إعراب اصلی سکون

أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ

فعل شرط مجزوم إعراب فرعی حذف نون إعراب / جواب شرط مجزوم إعراب اصلی سکون

نکته (هر گاه ادوات شرط بر سر فعل ماضی بیایند إعراب آنها محلی است)

مثال : مَنْ حَفَرَ بئرًا لِأَخِيهِ وَقَعَ فِيهَا

فعل شرط محلاً مجزوم / جواب شرط محلاً مجزوم

۳ . هرگاه فعل در جواب فعل طلب بیاید .

مثال : أَطْلُبُوا الْعِلْمَ تَنْجَحُوا

فعل طلب (أمر) / جواب طلب مجزوم إعراب فرعی حذف نون إعراب

مثال : قُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَقْلَحُوا

فعل طلب (أمر) / جواب طلب مجزوم إعراب فرعی حذف نون إعراب

مثال : لَا تَتَكَاسَلِي تَنْجَحِي

فعل طلب (نهی) / جواب طلب مجزوم إعراب فرعی حذف نون إعراب

نکته (فعل امر و فعل نهی فعل طلب هستند)

أنواع (لـ) ۱ . حرف جر: ترجمه : برای ، الله ما فی السموات و ما فی الأرض

۲ . حرف ناصب : ترجمه : برای اینکه ، ذهبْتُ الى المكتبة لأقرأ دروسی

۳ . حرف جازمه : ترجمه : باید ، ليعمل عملاً صالحاً

أنواع (ما) ۱ . استفهام : ما فی یدک ؟

۲ . نافية (نفی) : ما أُرسلَ إلیک رسالة

۳ . موصول : الله ما فی السماوات و الأرض

۴ . ادات شرط : ما تفعلوا مِن خیر يعلمه الله

۵ . كافه از عمل : إِنَّمَا المؤمنون إخوة

أنواع (مَنْ) ١ . استفهام : مَنْ أَرْسَلَ إِلَيْنَا ؟

٢ . موصول : يُسَبِّحُ اللَّهَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

٣ . أدوات شرط : مَنْ يَجْتَهِدْ يَنْجَحْ

ترجمه مضارع مجزوم

لم + فعل مضارع : ماضى منفى ساده ، مثال : لم يذهب : نرفت

لَمَّا + فعل مضارع : ماضى منفى نقلی ، لَمَّا يَذْهَبُ : هنوز نرفته است

لِ (امر) + فعل مضارع : مضارع التزامی ، لِيَتَأَمَّلْ : باید تأمل کند

ترجمه فعل شرط + جواب شرط : فعل شرط (مضارع التزامی) جواب شرط (مضارع إخباری)

مثال : مَنْ يَجْتَهِدْ يَنْجَحْ : هرکس تلاش کند موفق می شود

ترجمه جواب طلب : تا + مضارع التزامی

مثال : قُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَفْلَحُوا : بگوئید لا اله الا الله تا رستگار شوید .

أعداد

أنواع عدد ١ . اصلی

٢ . ترتیبی

أعداد اصلی . مثال (یک درس ، دو ساعت ، سه صفحه)

١ . واحد (واحدة)

٧ . سبع (سبعة)

٢ . إثنان ، إثنين (اثنان ، اثنین)

٨ . ثمانی (ثمانية)

٣ . ثلاث (ثلاثة)

٩ . تسع (تسعة)

٤ . أربع (أربعة)

١٠ . عشر (عشرة)

٥ . خمس (خمسة)

١١ . أحد عشر (إحدى عشرة)

٦ . ستّ (ستة)

١٢ . اثنا عشر ، إثني عشر (اثننا عشرة ، اثنتی عشرة)

تقسیم بندی اعداد اصلی ۱ . عدد ۱ و ۲

۲ . ۳ تا ۱۰

۳ . ۱۱ و ۱۲

۱ . اعداد ۱ و ۲

الف . همیشه در جمله حکم صفت را دارند .

ب . از نظر جنس و اعراب تابع موصوف خود هستند .

ج . همیشه بعد از معدود می آیند . (معدود + عدد)

مثال : إِلَهُ وَاحِدٌ ، شَمْسٍ وَاحِدَةٍ ، طالِبَانِ اِثْنَان ، طِفْلَتَيْنِ اِثْنَتَيْنِ

معدود + عدد موصوف / صفت

۲ . اعداد ۳ تا ۱۰

الف . معدود ۳ تا ۱۰ همیشه جمع و مجرور و نکره است و اگر ممنوع من الصرف باشند فتحه می گیرند .

ب . اعداد ۳ تا ۱۰ با مفرد معدود خود از جنس (مذکر و مؤنث) مطابقت ندارند .

مثال : (....مؤنث.....) جبال (....مذکر.....) لغات

مفرد جبل « مذکر » مفرد لغة « مؤنث »

ج . اعداد ۳ تا ۱۰ در جمله نقش دارند پس بر اساس نقش آنها در جمله حرکت می گیرند .

مثال . خَلَقَ اللهُ (....مفعول به....) سَمَوَاتٍ . (سَبْعُ ، سَبْعَ ، سَبْعِ)

د . اول عدد بعد معدود می آید . (عدد + معدود)

۳ . اعداد ۱۱ و ۱۲

الف . معدود ۱۱ و ۱۲ همیشه مفرد و منصوب است .

ب . اول عدد بعد معدود می آید . (عدد + معدود)

ج . اعداد ۱۱ و ۱۲ از نظر جنس (مذکر و مؤنث) با معدود خود مطابقت دارند .

مثال . رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا قرأت اِثْنَتَيْ عَشْرَةَ سورة

د. عدد ۱۱ و قسمت دوم عدد ۱۲ مبنی بر فتنه هستند و بدون در نظر گرفتن نقش آنها همیشه آنها را مفتوح می آوریم.

مثال. دخل أحد عشر طالباً ، رأيتُ أحد عشر معلماً ، سلمتُ على أحد عشر مؤمناً

دخلتُ اثنتا عشرة طالبةً ، رأيتُ اثني عشر معلماً ، سلمتُ على اثني عشر مؤمناً

نکته : أعدد أصلى نه خودشان و نه معدودشان (ال) نمی گیرند .

أعدد ترتیبی . مثال (درس اول ، ساعت دوم ، صفحه سوم)

۱ . الأول (الأولى) ۷ . السابع (السابعة)

۲ . الثاني (الثانية) ۸ . الثامن (الثامنة)

۳ . الثالث (الثالثة) ۹ . التاسع (التاسعة)

۴ . الرابع (الرابعة) ۱۰ . العاشر (العاشرة)

۵ . الخامس (الخامسة) ۱۱ . الحادي عشر (الحادية عشرة)

۶ . السادس (السادسة) ۱۲ . الثاني عشر (الثانية عشرة)

الف . أعدد ترتیبی یا وصفی حکم صفت را دارند و تابع موصوف خود هستند .

ب . أعدد ترتیبی یا وصفی بعد از معدود می آیند .

نکته : أعدد ترتیبی به جزء (الأول ، الأولى) بقیه بر وزن فاعل و مؤنث آنها بر وزن فاعلة می آیند .

نکته : أعدد یازدهم و دوازدهم تا نوزدهم جزء اول آنها (ال) می گیرند اما جزء دوم آنها بدون (ال) می آیند .

نکته : أعدد ترتیبی یازدهم تا نوزدهم هر دو جزء آنها مبنی بر فتح هستند .

مثال . الدرسُ الرابعُ ، الدرجة السادسة ، الآية الثانية عشرة